

گروه فرهنگ و هنر سرخس از اساتید موسیقی معتقدند هر کدام از دستگاه‌ها و آوازهای موسیقی ایرانی در صورتی که در ساعت خاصی از شبانه‌روز شنیده شوند، تأثیر روانی و خوشایندی بیشتری برای شنونده به ارمغان می‌آورند؛ مثلاً دستگاه چهارگاه به شنونده روحیه سالحشوری می‌دهد و مناسب صبح است، مانند آلبوم «دستان» با صدای محمدرضا شجریان و آهنگسازی پرویز مشکاتیان.

اما چرا چنین مباحثی مطرح می‌شود و پیشینه آن به چه زمانی می‌رسد؟ موسیقی ایرانی هفت دستگاه و پنج آواز دارد. در صورتی که بخوایم یک طبقه‌بندی برای آن‌ها در نظر بگیریم، بهتر است هر کدام از این دستگاه‌ها و آوازها را در کدام ساعات شبانه‌روز بشنویم؟

### پیشینه تاریخی شنیدن دستگاه‌های موسیقی در ساعات خاص شبانه‌روز

مازیار محمدی، آهنگساز، نوازنده و پژوهشگر موسیقی، درباره مسئله اختصاص داشتن هر کدام از دستگاه‌های موسیقی سنتی ایران به ساعاتی خاص در شبانه‌روز گفت: این مسئله در ایران یک سنت بود. موسیقی ایران بعد از اسلام به‌سبب بخش تقسیم می‌شد؛ یکی موسیقی خراسان بزرگ که شامل ماوراءالنهر، خوارزم، خراسان کنونی ایران و بخش‌هایی از افغانستان بود. دیگری، موسیقی غرب ایران بوده که به آن عراق عجم هم می‌گویند و از گوه‌های قفقاز شروع می‌شد و شهرهای همدان و کرمانشاه و قزوین و... تا جنوب ایران را در برمی‌گرفت. مکتب دیگری هم به نام مکتب مدرسی بغداد داشتیم که با اندیشمندانی مثل فارابی و ابن منجم آغاز شد. این سه مکتب بعد از اسلام رشد کردند و روی هم تأثیر گذاشتند. افزوده، طبق رساله‌های موسیقی این سنت بیشتر در شرق ایران و خراسان رایج بود؛ این بحث چنین پیشینه‌ای داشته و حالا به موسیقی دستگاهی رسیده است. در قاپوس‌نامه که نوشته شده که در قرن پنجم است هم چنین مطالبی نوشته شده که در ساعت از شبانه‌روز چه موسیقی‌ای لازم است یا کدام موسیقی را برای چه

مردمانی اجرا کنند؛ برای مثال شنیدن کدام موسیقی برای سیاه‌پوستان و سفیدپوستان بهتر است. از محمد نیشابوری هم رساله موسیقی مهمی



## هر کدام از دستگاه‌های موسیقی ایرانی را در چه ساعتی از شبانه‌روز بشنویم؟

یک پژوهشگر موسیقی گفت: شنیدن دستگاه‌های موسیقی در ساعات خاصی از روز، یک سنت قدیمی ایرانی است.

چهارگاه هم قبل از طلوع خورشید نشاط‌انگیز است. شنیدن موسیقی در دستگاه نوا و آواز افشاری هم می‌تواند شب‌هنگام باشد که زمان آرامش است، مثل آلبوم «آرام‌جان» استاد شجریان که در افشاری است

**در سنت است که شنیدن موسیقی در یک ساعت خاص از شبانه‌روز قطعیتی ندارد و بیشتر به حالات انسان وابسته است، ولی مثلاً دستگاه ماهر را به علت نشاط‌آور بودن آن صبح‌ها بیشتر می‌توان استفاده کرد. سه‌گاه هم همین حالت را دارد. شنیدن دستگاه چهارگاه هم قبل از طلوع خورشید نشاط‌انگیز است. شنیدن موسیقی در دستگاه نوا و آواز افشاری هم می‌تواند شب‌هنگام باشد که زمان آرامش است، مثل آلبوم «آرام‌جان» استاد شجریان که در افشاری است یا «چهره به چهره» که در نواست. دستگاه شور و آواز دشتی هم مناسب هنگام غروب خورشید است.**

یا «چهره به چهره» که در نواست. دستگاه شور و آواز دشتی هم مناسب هنگام غروب خورشید است. زمان مناسب شنیدن هر

معرفی کتاب «ماه و شش پنی» نویسنده: سامرست موم مترجم: شهرزاد بیات‌موند ویراستار: مهدی نوری علی‌رضا اسماعیل‌پور

گروه فرهنگ و هنر - کتاب ماه و شش پنی اثری از سامرست موم است که با ترجمه شهرزاد بیات‌موند می‌خوانید. این کتاب که یکی از مشهورترین آثار موم است، با اقتباس از زندگینامه نقاش معروف، پل گوگن نوشته شده است. از این کتاب، فیلمی در سال ۱۹۵۵ به کارگردانی رابرت مولیگان و بازی لارنس اولیویه ساخته شد و از شبکه NBC پخش شد. ماه و شش پنی موفق شد تا چندین جایزه‌ای و سیولانیا را از آن خود کند. تغییر از متنی درباره دیگر رمان موم، پابندی‌های انسانی، برگرفته‌شده است. قهرمان رمان پادشده، فیلیپ کری، در آن متن چنین توصیف می‌شود: «چنان آرزومند ماه بود که سکه‌پیش‌پنی را پیش پای خود نمی‌دید. موم خود در یکی از نامه‌هایش (۱۹۵۲) می‌گوید: «اگر بر زمین دنبال پنی بگردی، از بالای سرت غافل می‌شوی و در نتیجه ماه را از کف می‌دهی.»

**بخشی از کتاب:**  
آن روزها، هیچ‌کس به اندازه زُر و اترفوردر با من مهربان نبود. او هوشمندی مردانه و کله‌شقی زنانه را در سرشت خود به هم آمیخته بود. رمان‌هایی که می‌نوشت نیز اصیل و آزردهنده بودند. روزی در خانه او با همسر چارلز استریکلند آشنا شدم. آن روز خانم و اترفوردر مهمانی چای داده و نشیمن کوچک خانهاش از همیشه شلوغ‌تر بود. به نظر می‌رسید همه دارند با هم حرف می‌زنند و من که ساکت نشسته بودم، کم‌وبیش احساس پزیشانی می‌کردم، معذب‌اللبه‌کمروتر از آن‌که به گفت‌وگوی دیگران بپیوندم. گویا همه در گروه‌های کوچک سخت در گفت‌وشنود خود غرق بودند. دوشیزه و اترفوردر که میزبان شایسته‌ای بود، با دیدن پزیشانی‌ام به سراغم آمد. گفت: «لهم می‌خواهد با خانم استریکلند آشنا شود. خیلی از کتابتای تعریف می‌کند.» پرسیدم: «چه کاره است؟» از بی‌خبری خودم آگاه بودم و حس می‌کردم اگر خانم استریکلند نویسنده شناخته‌شده‌ای باشد، بهتر است پیش از هم‌کلام شدن با او از این موضوع باخبر شوم. زُر و اترفوردر با متانت نگاهش را فرافکنند تا پاسخش را اثرگذارتر کند. اغلب مهمانی‌ها ناهار می‌دهد.

و پنج‌گاه می‌نامیدند. «گاه» را زمان در نظر می‌گرفتند. دستگاه ماهر همان یک‌گاه بود و اولین زمان برای گوش دادن موسیقی به دستگاه ماهر اختصاص داشت. دو‌گاه به همین ترتیب گاه سوم به دستگاه سه‌گاه اختصاص دارد. در سازه‌های موسیقی هم برای نواختن سیم آزاد، ماهر در درجه اول قرار دارد. درجه دوم دستگاه شور است و باز به همین ترتیب ادامه دارد. او ادامه داد: گام ماهر شادی‌آور و هیجان‌انگیز است، به همین جهت مارش‌های باهیجان و پرشور نظامی بیشتر در این گام قرار دارد. ماهر خیر از آینده خوب می‌دهد و بی‌نیازی را می‌رساند؛ حتی در قدیم در مجالسی که فقرا زیاد بودند آواز ماهر را می‌خواندند. شعرهایی که برای ماهر انتخاب می‌کنند درد دل‌های مردم را بیان می‌کند، مانند تصنیف «مرغ سحر».

مناسب‌ترین زمان برای گوش دادن به ماهر صبح و قبل از اذان ظهر است. وطن دوست درباره دستگاه همایون توضیح داد: پیشینیان دستگاه همایون را در ارتباط مستقیم با توحید دانسته‌اند؛ گویی خود گونه‌ای از یگانگی است و حالت جدایی از معشوق حقیقی یعنی خدا را دارد و ناله و زاری آن به خاطر دوری از معشوق خویش است. همایون بعد از دشتی جانسوزترین دستگاه است، زیرا در مواردی غم موجود در آن سرسخت‌ترین دل را نیز محزون می‌سازد. بهتر است دستگاه همایون را بعد از غروب آفتاب و در ابتدای شب گوش داد.

نویسنده فرهنگ‌نامه آواز ایرانی «نهفت» بیان کرد: آواز اصفهان از آوازهای قدیمی است که نام آن در کتاب‌های قدیم موسیقی ایران نوشته

### انتشار آلبوم «زخم کاری»



گروه فرهنگ و هنر - زخم کاری که اول آذرماه منتشر شد آلبومی ۲۲ قطعه‌ای است که پیش از این در قسمت‌های مختلف سریالی به همین نام به کارگردانی محمدحسین مهدویان شنیده شده است. زخم کاری، هجوم، توطئه، آشوب، گریز، به سوی مرگ، تعبیر رویا، تهدید، بی‌راهه، درون، تعقیب، مبارزه، مخمضه، شکست، تهدید، ۲، جستجو، نابودی، کابوس، اندوه، تشویش، تردید و زخم کاری ۲ از قطعات آلبوم این آهنگساز است. زخم کاری کاری است از حبیب خزایی فر که پیش از این آهنگسازی سریال‌های دیگری چون ممنوعه، شاه‌رگ و فیلم‌های سینمایی درخت گردو، شیشلیک، گشت ۳، ایستاده در غبار، لاتاری، مدیترانه، ماجرای نیمروز و رد خون را در کارنامه هنری و حرفه‌ای خود داشت. همچنین ویولن و ویولای این اثر از علی جعفری‌ویولن، ویولن از میلاد عالمی و امین غفاری، ویولن سل از مهرداد عالمی، گیتار الکتریک از آرمن مرشد، گیتار بیس از بابک ریاحی‌پور و درام از پیمان لطیفی است. حبیب خزایی فر در حساب کاربری اینستاگرام خود نیز پوستر آلبوم را به منظور اطلاع‌رسانی منتشر کرد. ضبط این اثر را امید اصغری انجام داد. آلبوم زخم کاری سومین آلبوم رسمی حبیب خزایی فر است.

### نحوه اختصاص کاغذ به ناشران اعلام شد



وی افزود: ششور آواز متداول میان مردم ایران است و نمونه کاملی از احساسات و اخلاق ملی گذشتگان ماست؛ گویی روح عارفانه و متصوفه ایرانی را کاملاً مجسم می‌کند. شنونده آوازهای غمگین به حساب آورد و شور به زیبایی مناظر ایران و صفات خاص اهالی این سرزمین پی برد. دستگاه ششور را نه می‌توان جزو آوازهای غمگین به حساب آورد و نه جزو آوازهای نشاط‌آور که این نیز از ویژگی‌های خاص این دستگاه می‌باشد. اگر بخواهیم دستگاه شور را تشبیه کنیم، مانند انسانی می‌ماند که گفتارش مقبول همه می‌باشد و همه حرف وی را درک می‌کنند که این نیز خود دلیلی بر این است که این آواز را می‌توان در هر مکان و زمانی اجرا کرد و شنید. او در پایان بیان کرد: راست پنج‌گاه و نوا مناسب اواخر شب هستند. چهارگاه که با حالتی شبیه نصیحت شروع می‌شود و بعد مناسب حالات حماسی می‌رود، هم مناسب طلوع است و هم غروب. زمان اذان ظهر هم بهترین زمان برای شنیدن آواز بیات ترک است.



## گروه هتل های تاپ تورز



هتل ویدا



هتل بزرگ کوروش

021-8586
www.ttgroup.ir
@Toptours\_Group
ttgroup.ir

# کیش نوش

## تولید و توزیع آب معدنی در سراسر جزیره، تحویل در محل

۴۴۴۷۳۴۲۲ - ۴۴۴۷۳۴۲۱